



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

15. De eo, qui mittitur in possessionem rei servandæ causâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

et qui mittitur in possessionem: tum quòd per talem petitionem non omninò interminat actor principalem quæstionem, sed præsertim reo eam prosequi velit. Id sanè tunc maximè locum habebit, si propter amentiam rei, & quòd ejus responsiones dubitentur, de causa principali satis liquere non possit.

Dubitatur II an contra eum, qui in prima citatione in faciem citanti dixit, se non compariturum, possit statim nullo termino interdicto in contumaciam procedi? *¶* Exhibendum esse terminum citationis: nam si in eo citatus mutata voluntate comparuerit, propter solam illam locutionem respectu causæ non est contumax censendus, quamvis judicis aliquem contemptum fecerit, per ipsum judicem poena aliqua extraordinaria punibilem; actor verò tunc primum de contumacia rei conqueri potest, si in termino citationis non comparuit. *arg. l. Fulcinius. 7. §. fin. ff. Quibus ex causis in possessione eatur.*

Dubitatur III. Quid si citatus non tantum dixerit, se non compariturum, sed etiam in termino non comparuerit, an sine omni alia citatione mox contra eum in contumaciam procedi possit? *¶* Distinguendo, an quis extra judicium nuntio citanti, vel in judicio ipsi judicis dixerit, se non compariturum. Si extra judicium, designatur est sententia, non statim habendum esse pro vero contumace, cum jura expressè requirant trinam citationem, vel unam peremptoriam, antequam contumaciam procedi possit. *l. 7. & 9. Cod. Quomodo & quando judex.* Si verò in judicio; satis constat ex *c. venerabilis. 7. §. porro. de Sentent. excommunicat. in 6. cap. 2. h. t. eodem lib.* contra talem sine alia citatione rectè in contumaciam procedi, sicut & alias plus nocet confes-

sio judicialis, quàm extrajudicialis. *Glossa. in d. §. porro in §. in judicio.* Quo sensu etiam accipi possunt text. *in d. l. Fulcinius 7. §. fin. & in l. 2. Cod. Quomodo & quando judex.*

Dubitatur IV. Ultrum eo casu, quo reus propter contumaciam actoris post annum petit se ab instantia absolvi, audiendus sit actor post annum veniens, si refusus expensis velit iterum litem prosequi? *¶* Quamvis *Zoël. h. t. n. 5.* videatur affirmativam tenere: ego tamen negativam judicio probabilior: quia alias frustra anni spatium concederetur actori contumaci ad redeundum, si etiam post illum quandoque redire posset. Deinde talis citatio actoris est in effectu processus, ex *l. diffamari. 5. Cod. de Ingeniis manumissis.* Ubi DD. omnes conveniunt, quod actori ex illa lege peremptoriè citato, & sine justa causa non comparenti perpetuum silentium imponatur. Non obstat *c. 1. h. t. in 6.* per quod insinuatorem contumacem ex post facta comparentem audiendum esse, si prius expensas, quas reus propter suam contumaciam fecit, persolverit, & insuper idoneè caverit, quod imposterum in judicio peristere velit. Non obstat inquam hic textus: nam aperte loquitur de actore, qui in primo termino ad quem reum citari curavit, non comparuit, non verò de eo, qui etiam tribus edictis evocatus etiam post anni dilationem sibi datam emanavit.

TITULUS XV.

De Eo, qui mittitur in Possessionem causâ rei servendæ.

SUMMARIA.

- I. Quomodo fiat missio in possessionem in actione re-ali?
2. Missus

2. *Missus post annum sine ulteriori decreto iudicis acquirit veram possessionem.*
 3. *Quomodo fiat missio in actione personali?*
 4. *Quare in hac requiratur secundum decretum, non in reali actione?*
 5. *De immissione in actione reali dissentiunt a Canonistis Civilistæ.*

QUOD *Missio in possessionem bonorum* sit remedium contra contumacem, *priori Tit. dixi*, quid verò Juris ex hac *missione* quis consequatur, hic traditur. Principaliter distinguendum est, an actor agat actione personali, vel reali? Si reali, mittitur ex *primo decreto*, seu primo *in possessionem* rei, quam vindicat. Sed hæc possessio non est propriè possessio, *l. si finit. r. s. §. si quis autem. 27. & §. seqq. ff. de Dam. infect.* sed tantum custodia, ne res per reum conventum in fraudem deteriores fiant, vel fructus ejus male alienentur; quare nec ejicitur possessor contumax de possessione, sed uterque erit in possessione diverso respectu, nimirum alter tanquam inspector & custos, ut propter inspectionem tædio affectus, in iudicio compareat, & respondeat actori. Possessor *missionem* passus colet agrum, & fructus colliget: actor verò *missus* eos custodiet. Si Possessor colere nolit, actor colet, & fructus colliget, servabit, vel non servabiles vendet, & pretium custodiet. *l. is, cui. 5. §. qui legatorum. 22. & §. seqq. ff. Ut in poss. legatorum.*

2. Quod si reus intra annum redierit in iudicium, & expensas & cautionem de iudicio *fisti*, & *judicatum solvendo* præstiterit, salvanam suam possessionem & fructus recipiet: sin minus, actor post elapsum annum absque alio iudicis decreto verus efficietur possessor, alterum de possessione saltem cum assententia iudicis ejicere poterit, fructus lucrabitur, & reo sola quaestio proprietatis reservabitur. Imò actor ex ipsa possessione cæteris requisitis concurrentibus ipsam

quoque proprietatem contra reum quemcunque alium præscribere poterit. *Prætoris. 5. ff. de Dam. infecto.* Supposito, quod quidem bonâ fide creditur rem ad se pertinere, recipi autem debet aliena.

In actione personali, si reus fuerit contumax, mittitur actor custodiæ caulæ ex *primo decreto* in possessionem rerum mobilium, aut etiam immobilium, si mobilia nulla, vel non sufficientia adint. Quare reus in contumaciâ persisterit, tunc iudicis (qui plerumque solet interitus unius anni observare) fiet missio ex *secundo decreto*, ex quo actori verâ possessio, quandoque etiam licentia res mobilia vendendi & de pretio sibi satisfaciendi datur: dummodo actor debitum suffragari liquidaverit. *l. Fulcinius. 7. §. 1. ff. de his ex causis in possessionem eorum cum proponas. 9. junctâ auct. & prætorat. Cod. de Bonis auctoritate iudicis fidenda.*

Quæres: cur non similiter *secundo decreto* in actione reali interponatur? Rationem differentie esse, quod in actione reali actor dicat rem suam esse, & propter contumaciam rei verum esse presumatur. At in actione personali tantum debitum allegat actor & nullum jus in possessionem rei; unde opus est *secundo decreto*, quo ipsi hæc possessio rei aliquid quæ sibi nunquam competit, adjudicatur. Et hæc ipsa apud Canonistas recepta, propter textus satis claros in *c. 1. & c. 2. & præsertim in c. fin. §. in aliis. late Pan. Ut litè non contestata.* atque Civilistæ plerumque circa actionem aliter docent, ita ut ibi ex *primo decreto* censeant veram possessionem acquiri, per comparitionem rei commutabilem, ex *secundo decreto* immisum domini.

decurari, auctoritate text. Gloss. in l. Prae-
toris. §. l. si fuit. a. 15. §. Julianus. 16.
ff. de Damno infecto. l. 9. §. fin. ff. de Ac-
quisitione possessione. Ultra vero sententia
iudicialium an Legisperitorum in pra-
recepta sit, ex stylo curiarum peten-
dam erit.

TITULUS XVI.
De Lite pendente nihil in-
novetur.

- SUMMARIUM.
1. Quando lite pendente dicitur?
 2. Lite pendente possessor non debet privari commo-
dissimo.
 3. Rescripta vel privilegia lite pendente impetrata
non expressa mentione litis pendente sunt sub-
reptitia.
 4. Actiones lite pendente factae sunt nullae: &
soluti unius, perdit pretium.
 5. Ante litem motam actiones liquide donari &
vendi possunt, dubie vendi non donari) pro-
hibetur praesertim potentioribus.
 6. Omnia iudicata lite pendente sunt in pristinum
statum revocanda.

Primo notandum, quod lis pendere di-
catur ex parte actoris per judicariam
conventionem, seu libelli oblationem;
ex parte autem rei, postquam citatio à Ju-
dice competente emanavit, & legitime per-
venit ad ipsum, vel per eum stetit quo mi-
nus perveniret, dummodo unà cum cita-
tione libellus transmissus, aut in ipsa cita-
tione intentio actoris sit satis expressa. c. 1.
& ibi Gl. ff. in v. indistincte. de Seque-
strat. poss. ff. Clement. fin. h. t. aut litigio-
sis. Cod. de Litigiosis. Porro haec regula,
quod lite pendente nihil innovari debe-
at, quatuor notabiles habet effectus.

1. Lite pendente non debet possessor
commodo suae possessionis privari, sed ae-
que durante lite, quam prius fructus ex re
ANGEL IN DECRET. LIBER. II.

possessio colligere poterit. Unde in c. 1. h.
t. declaratur, Archiepiscopum, cui super
jure praeferenda crucis mota erat lis, pos-
se durante lite facere ante se erucem deser-
ri, usque dum causa per sententiam termi-
netur. Similiter in c. 2. eodem tit. dicitur,
quod si matrimonium alicujus accusa-
tur tanquam invalidum, vel tanquam sepa-
randum quoad thorum & cohabitationem
propter adulterium commissum, pendente
hac accusatione non debeat conjux accusa-
tus privari possessione carnalis commercij.
Quod est intelligendum, modò matrimo-
nium jam consummatum sit: nam ante
consummationem non fuit in illius com-
mercij possessione, ergo nec lite pendente
eà uti potest, vel hoc ipso, quod lite pen-
dente omnia in suo statu manere debeant,
sicut ante litem fuere. Vid. Sanch. de Ma-
trim. lib. 2. disp. 41. n. 50.

II. Rescripta aut privilegia lite pendente
in praedictum alterius impetrata, non
expressa mentione litis pendente, cen-
sentur esse subreptitia: quia in dubio Prin-
ceps non intelligitur velle alterius jure pra-
judicare, vel statum litis immutare. c. 1.
& c. fin. h. t.

III. Tertio actionum & rerum litigio-
farum alienatio pendente lite est prohibi-
ta & ipso jure irrita; imò is, qui receperit,
non tantum cogitur eam rem alienan-
ti reddere, sed etiam, si sciens rem litigio-
sam emerit, pretium amittere, quod fi-
sco acquiritur; si ignarus fecit, pretium
ejusdem vel veram aestimationem, ubi pre-
tium non fuit, unà cum alia tertia parte
pretij vel aestimationis ab alienante propter
dolum ejus & sui deceptionem recupera-
bit. c. 3. & 4. h. t. l. fin. cum sua auct. Cod.
de Litigiosis. sed

Quæres, utrum ante litem inchoatam
actio indistincte in alium cedi seu alienari
pos-

ANGEL
IN DECRET.
LIBER II.
TITULUS XVI.
DE LITE PENDENTE
NIL INNOVETUR.